

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadásként
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A politikai válság.

A homo regius ajánlatát, amely különben elég fukar volt ígéreteiben, egyhangulag kikoszorúzta a függetlenségi párt. Bár Justhék örültek már, hogy beleülhetnek a miniszteri székekbe, Kossuth és Apponyi fellépése következtében ők sem tehettek egyebet, minthogy hozzájárultak Lukács kikoszorúzásához.

Lukács ajánlatának visszautasítása a bankcsoport letörését jelenti. Ezt bizonyítja a pártgyűlés lefolyása is.

Egyre mindenesetre jó volt ez arra, hogy vissza állította a pártban Kossuth tekintélyét.

Más kérdés és még fontosabb kérdés: sikerült-e visszaállítani azt Bécsben is! Mert ettől függ a válság alkotmányos megoldása.

A válságról szóló értesüléseink a következők:

Budapest, június 30. Lukács László ma délelőtt átvette Kossuth Ferencöt, a függetlenségi pártnak írásba foglalt álláspontját, amely az intézőbizottság tegnapi határozatában jutott kifejezésre. Ezzel a határozattal Lukács László Bécsbe utazik, hogy a király elé terjessze.

A kihallgatás időpontja még nincs meg

állapítva s Lukács László maga ma délelőtt úgy nyilatkozott, hogy még egyáltalában nem tudja, hogy csak az éjjeli vonattal, de az sincsen kizárva, hogy olyan rendelkezést kap Bécsből, amely miatt még holnap is Budapesten kell maradni. A függetlenségi párt állásfoglalásával a homo regius természetesen nincs megelégedve s azt mondta, hogy most már a további fejlemények a felségtől függenek. Arra a kérdésre, hogy van e kilátás arra, hogy a korona visszatér Kossuth Ferenc kibontakozási tervére, úgy nyilatkozott, hogy ezt nem tudja, azonban valószínűnek nem tartja.

A függetlenségi párt értekezlete.

Ma délután öt órakor tartotta a függetlenségi párt azt a nagy érdeklődéssel várt értekezletét, amelyen Kossuth Ferenc előterjesztette az intéző-bizottság határozati javaslatát Lukács László próbálkozásának végleges visszautasítására.

Ez a határozati javaslat, általánosságban és pontonként foglalkozik a homo regius kibontakozási tervével, amely szintén egy általános bevezető részből és a föltételeknek pontonként való felsorolásából áll. A határozati javaslat kiemeli, hogy az a kormány, amelyet ennek a tervnek alapján nevezne ki a király,

egyáltalában nem mondható függetlenséginek és összeállítása egyáltalában nem felelhet meg annak a célnak, hogy a korona és a többség között fennálló ellentéteket kiegyenlítse. A többség iránt való bizalmatlanság látszik ki ebből a feltételből s ez már eleve lehetetlenné teszi a függetlenségi pártnak az eredményes kormányzást. A bankkérdésnek hároméves provizórium alapján való elhalasztását elfogadhatatlannak tartja a függetlenségi párt.

A pártértekezlet az intéző bizottság határozatát mindenben elfogadja.

A függetlenségi párt értekezletét Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter nyitotta meg. A minisztert mint pártvezért óriási éljenzéssel fogadta a párt és egyszerűsággal biztosította is róla, hogy tovább is állandóan kitart mellette.

A néppárt Lukács ellen.

A néppárt tegnap délután 6 órakor fontos értekezletet tartott, melyen gróf Zichy Aladár elnökölt. Az értekezleten erős szavak hangzottak el azokkal a támadásokkal szemben, mely a bankcsoport részéről jött a koalíció ellen. Justh Gyula eljárását a néppárt a leghatározot-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Két legenda.

Irta: Leo Tolsztoj.

I. Test és lélek.

Egy embernek gyönyörű gyümölcsös kertje volt, melyet nagyon féltett a tolvajoktól.

Őröket állított hát a kert bejáratához: jobbra egy vakot, balra egy bénát.

Ezek bizonyosan nem dézsmálják meg az érő gyümölcsöket; — így gondolkozott a tulajdonos, mialatt nyugodtan a házába tért.

Mikor az éj beállt, az égen milliónyi csillagok ragyogtak és a hold korongja fejedelmi pompájában felbukkant, a gyümölcsök is szebben fényltek, mint nappal.

Ekkor így szólt a béna a vakhoz:

— Milyen szépek, milyen kívánatosak ezek a gyümölcsök.

— Hát szakíts le egynehányat és kóstoljuk meg, — susogta halkan a vak.

— Hogy tehetném, mikor béna vagyok? — sópáncodott sóhajtván a béna. — De tudod mit? Felmászom a hátadra és te elviszel a fához. Letépek a gyümölcsöt és jóízűen elfogyasztjuk.

A vak megfogadta a béna tanácsát. Letépték a gyümölcsöt és el is fogyasztották.

Mikor reggel a tulajdonos jött, az őröket a helyeiken találta. Az egyiket a kapu jobb oldalán, a másikat a bal oldalán; de a gyümölcs mégis le volt tépve.

— Valljátok meg, hogy bebocsátottátok a tolvajokat! így rivallt rájuk.

— Esküszünk, hogy nem járt itt egy tolvaj se! — mentegetőztek egyértelműen az őrök.

— Akkor valamelyik közületek ette meg a gyümölcsöt. Valljátok meg bűnösöket!

— Oh uram, nézd a bénaságot! Egyes, sik földön sem tudok járni!

— Tekintsd uram, vakságot! — jajgatott a másik, beesett, lezárt szemre mutatva.

— Hogy mehettem volna, mikor az utat se ismerem!

De a tulajdonos felültette a bénát a vak vállára, elvezette őket a fához és azt mondta:

— Lám, így csúsztatok, így loptatok!

Igy van ez az emberekkel is. A test nyugodt, tiszta, engedelmes.

— Én nem vétkezhetem, mert vak vagyok nem látom a kísértést, nem ismerem a bűnhöz vezető utat! — így szól a test.

— Én sem vétkezhetem uram! — mondja a lélek. Mióta belőled, tőled származtam, tisztán lebegek a mindenségben, mint a madár a levegőben.

De az Ur egyesíti a testet a lélekkel és az élet fájához vezeti. És a bűn megkezdődik.

Ebben az egyesítésben rejlik az élet minden borzalma, minden kísértése és egyszersmind minden öröme is...

II. Az ember.

Az Ur egy új lényt akart teremteni. Olyan lényt, mely az eget és a földet egyesíti magában.

De az igazság angyala így szólott:

— Ne teremtsd meg, uram!? Mert megszensteleníti szentélyedet, rosszat terjeszt a földön, hol majd mindenütt hazugság és csalás ver gyökeret!

— Ne teremtsd meg! — könyörgött a Jóság angyala is. — Borzalmas lény lesz, mely a világot megbotránkoztatja, másokat gyűlöli és csak önmagát szereti. Süket marad a szegények, a rabszolgák és a megkínzottak panaszaíránt, vak marad, érzéketlen a nyomor és szenvedés láttára!

— Vérrel termékenyíti meg a földet! —

1000 „PANAMA“ Reichard

= kalap érkezett =

áruházába, melyek a mai naptól kezdve kiárusítatnak.

tabban elítéli. Határozatilag mondta ki a néppárt, miszerint ragaszkodik ahhoz, hogy a választójog reformját a koalíció valósítsa meg alkotmányos formákban. Lukács propozíciója nem fogadható el semmi esetre sem. Az általános választójog megvalósítását nem csupán a függetlenségi párt vállalta magára, hanem az egész koalíció. E mellett a néppárt tovább is kitart és ragaszkodik hozzá, hogy a választói jogot a koalíció valósítsa meg.

A király és a magyar válság.

Bécsből jelenti tudósítónk, hogy a királyra rendkívüli módon hatott Lukács kudarca. Hogy őfelsége mennyire kívánja a magyar válság végleges megoldását, mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy július 5-ére tervezett elutazását július hó 17-re halasztotta. Az elutazás kitolásának kizárólag az az oka, hogy a király még június hó 17-ig meg akarja oldatni a válságot, mert ennek őszig való elhalasztása veszélyes lehet. Az elutazás elhalasztásáról már intézkedést is a király.

Lukács audienciája.

A Budapesti Tudósító jelenti: Lukács László belső titkos tanácsosnak legközelebb alkalmá lesz ő felsége elé járulni, hogy küldetéséről jelentést tegyen. Minden ellenkező híreszteléssel szemben a Budapesti Tudósító-val azt közlik, hogy a kihallgatás időpontja még nincs megállapítva s Lukács László utazására vonatkozóan sem történt semmi intézkedés.

Tanácskozás Justhnál.

A délutáni pártértekezlet dolgában délelőtti fontos tanácskozás volt Justh Gyulánál a kép-

egésztette ki a Béke angyla. — Gyilkosság lesz az erénye; tüzzel, vassal pusztítja el az országokat és halálfelelemmel tölti meg a sziveket!

A Mindenható homloka elborult, elkomorodott. Az a lény, mely eget a földdel egyesíteni lett volna hivatva, törpének, nyomorultnak, borzasztónak, utálatosnak látszott előtte. És az örökkévalóságtól tartó szilárd akaratában megérlelődött a határozat:

— Nem teremtem meg!

Ekkor odalépett trónjához a legifjabb és legkedvesebb gyermeke: az Irgalmasság, átkulcsolta menyei Átyjának térdeit és így rimánkodott:

— Teremtsd meg, jó Átyám! Ha minden szolgád elhagyja, felkeresem, nyomom követem, mellette maradok. Megőrzöm, hogy az Igazság utjáról le ne térjen. Irgalmat öntök a lelkébe és megtanítom részvétre a nyomor és szenvedés iránt.

A Mindenható homloka kiderült, Isten arca sugárzott. Azt a lényt, mely az eget a földdel egyesíti magában, megalkotta saját képmására. Belélehelte lelkét és így szólt:

— Elj! És tudd meg, hogy te az Irgalom gyermeke vagy!

Igy teremtette Isten az embert.

viselőház elnöki termében. Tizenegy óra tájban fölkeresték ugyanis Justh Gyulát gróf Batthyány Tivadar, gróf Teleki Arvéd, Holló Lajos, Csizmadia Endre, Buza Barna, Mérey Lajos és mások, akikkel azután Justh Gyula behatóan tanácskozott a délutáni pártértekezleten tanusítandó magatartásról.

A Justh Gyulánál tartott tanácskozáson a banksoportnak harmincöt tagja vett részt.

Lukács kabinetje.

Egyes lapok azt a hírt közlik, hogy Lukács László legfelsőbb megbízásból hatvanhetes kabinet alakításán fáradozik, sőt egy lap ma már miniszteri listával is szolgál. Illetékes helyen felbatalmazzák a Budapesti Tudósítót annak a kijelentésére, hogy ezeknek a híradásoknak semmi komoly alapjuk nincs. A válság mostani stádiumában senki sem ismerheti ő felsége szándékát a további lépésekre vonatkozólag; Lukács László sem közölte senkivel, hogy ő a függetlenségi párt határozata után milyen természetű előterjesztésekkel kíván ő felsége elé járulni.

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap elutazott dánosi birtokára, ma reggel a fővárosba visszaérkezett.

A horvát képviselők akciója.

A horvát képviselők ma hivatalos formában bejelentették a képviselőház elnökének, hogy a házszabályokban lefektetett joguknál fogva kérelmezik a képviselőház összehívását. A horvátoknak ezt az akcióját Medakovics Bogdán, a horvát szerb koalíció elnöke adta tudomásul Justh Gyulának, akit ma reggel kilenc órakor keresett fel a képviselőházban. Medakovics ez alkalommal előadta, hogy 23 képviselőtársával egyetemben a házszabályok 225. szakasza alapján kéri fogják a Ház összehívását. Az összehívás kérelmezésére Novoszel Mátyás letartóztatása adott okot. A beszélgetés során Medakovics utalt arra, hogy ez a letartóztatás annál végzetesebb, mert precedensül szolgálhat a mindenkor kormányoknak a képviselők zaklatására.

Délelőtti tizenegy órakor a Budapesten időző horvát képviselők közül Surmin, Babics-Gyalszky, Lorkovics és Benjamin megjelentek Justh Gyulánál és közölték vele hivatalosan a Ház összehívására irányuló kérelmet.

Justh Gyula elnök megállgatta a kérelmet és rövid tanácskozás után abban állapodott meg a horvát képviselőkkel, hogy az összehívási kérelmet írásban holnap adják át neki.

Ez az egy nap halasztás arra szolgál, hogy esetleg az inkriminált cselekmény orvoslásaival tárgyalanná tegyék a kérelmet, nehogy az amúgy is bonyolult politikai helyzetet még összezakusszálják.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Mint már megírtuk, Nagyvárad városa szerződésre lépett a belügyminiszterrel az ideiglenes csendőr továbbképző iskolára nézve, továbbá az iskolának szükséges helyiségek átalakítására az új építkezésekre nézve pályázatot írt ki. Ugy a szerződés, mint a munkálatokra beérkezett pályázatok felett a holnap péntekre összehívott rendkívüli közgyűlésen határoz a törvényhatóság. A közgyűlésen a polgármester a következő meghívót bocsátotta ki:

Valamennyi Bizottsági tag urnak! Az ideiglenes csendőriskola felállítására tárgyában főispán ur ő méltósága a f. évi július hó 2-ik napjának d. u. 3 órájára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el. Erre a közgyűlésre bizottsági tag urat meghívom. Nagyvárad, 1909 június 28. Rimler Károly, polgármester.

A rendkívüli közgyűlés nem lesz egyhangú, mert a munkálatokra kiírt pályázatot erős kritika tárgyává teszik, Weisz Lajos azon indítványa folytán, amelyben kimutatja, hogy a városi tanács mily sérelmesen járt el a kis iparosokkal szemben, mikor csak egy vállalkozónak adja ki a munkákat, nem pedig szakok szerint. Ez sérelmes a kisiparosokra, mert elűti olyan munkáktól őket, amiket a vállalkozók úgy is velük készíttetnek. Így a város többet fizet, de azért mégis kevesebbet kapnak a kisiparosok, mintha ők vállalták volna egyenesen.

Weisz Lajos új pót-pályázat kiírását indítványozta, de a tanács az indítványt elvetette, azon indokból, mert a munkálatokat sürgősen kell végrehajtani. A tanács ezen szűkkeblű eljárása a kisiparosokkal szemben arra szolgál, hogy egyik-másik nagyon forszírozott vállalkozónak jussanak a városi munkák. Ha nem is így van a dolog, a forszírozás ezt a gyanút kelti. Erre pedig semmi szükség.

A függetlenségi párthoz tartozó városatyák különben e tárgyban ma délután 6 órakor értekezletet tart, amelyre a következő meghívót bocsátotta ki:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának a függetlenségi és 48-as párthoz tartozó tagjait felkérem, hogy a pénteki rendkívüli közgyűlés tárgyának: a csendőri továbbképző iskola elhelyezésének kérdését megbeszélendő ma, június 1-én csütörtökön délután 6 órakor a 48-as kör tanácstermében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradon, 1909. évi július hó 1-én. Dr. Adorján Emil, helyettes pártelnök.

Elnökválasztás az iskolaszékben.

Nagyvárad város iskolaszékének eddigi elnöke, Rimler Károly polgármester elfoglaltsága miatt megvált az elnökségtől s tegnap óta új kezekbe került az iskolaszék vezetése.

Rimler Károly távozása veszteség a községi iskolaszék ügyére, mert ő már polgármesteri állásánál fogva is, nagy hasznára volt a községi iskolák ügyének. De ettől eltekintve, igazi ügyszeretettel, odaadással töltötte be ezen

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA
vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

fontos állást s buzgó működést fejtett ki az elnöki székben.

Ennek elismerése volt az az ováció, amelyben tegnap, az iskolaszék tagjai részesítették.

Az iskolaszék tegnapi ülésének lefolyása a következő volt:

A községi iskolaszék ülése.

Az iskolaszék ülésén *Rimler Károly* elnökölt. A bizottsági tagok szép számmal voltak jelen, de még sem annyian, hogy a tanítóválasztást, az ügyrendnek megfelelően megejthették volna.

Az ülés megnyitása után *Rimler Károly* elnök tudomására hozza az iskolaszéknek, hogy megbízatása a mai nappal lejár. A mostanra kitűzött tanítóválasztást és az összes ügyeket azonban még a régi iskolaszék tárgyalja le s azután alakul meg az új iskolaszék.

Mezey Mihály, a közigazgatási bizottság által kiküldött választási elnök kérte, hogy előbb a napirendre kitűzött ügyeket tárgyalják le, mert a tagok kevés számmal vannak még jelen. Továbbá állapítsa meg az iskolaszék, hogy a tanári állásokra beérkezett pályázatok megfelelőek-e?

Ezután rátértek a kitűzött ügyek tárgyalására.

Az elnök előterjesztéséből kiemeljük, hogy a kir. tanfelügyelő a közügyességi tanfolyam megtartását későbbre halasztotta.

Dr. Grósz Menyhért kérdést intézett a testi foglalkozásban lévő tanuló részére felállítandó kisegítő osztály ügyéről. Ez fontos. Egy tanerőt ki kellene küldeni a gyógypedagógiai tanfolyamra, aki azután ezen kisegítő osztályt vezetné.

Réz Mihály kijelentette, hogy a testi foglalkozásban levő tanulók névjegyzéke készen van, de az osztály felállítását az elnökség elhalasztotta.

A felszólalást az új elnökség tudomására hozzák.

A vizgákról szóló jelentéseket kiadták a vizsgálatvezető elnökökből alakított szűkebb bizottságnak. Ezzel kapcsolatban felszólalt *Dr. Konrád Márk* s örömmel emelte ki, hogy a közs. polgári leányiskola vizsgálata teljesen elégséges volt.

Özv. Rechtené Bauer Zsófia, 40 évi szolgálat után, 5 havi szabadságot kér, amelyhez készséggel járult az iskolaszék.

Ezután a tanítóválasztások kérdésére került a sor.

Dr. Vucskics Gyula látja, hogy tekintettel a jelen voltak nagy számára, most nem lehet a választásokat megejteni, de arról most is tanácskozhatnak, hogy a rajztanítói állást a mostani pályázati eredmény alapján betöltsék-e. Rajztanári állásra hirdettek pályázatot, de az egyetlen pályázónak sincs erre képesítése. A polgári fiúiskolánál pedig rajztanára van szükség. A pályázat is tévesen volt meghirdetve, a ténylegesnél kevesebb lakbérrel és korpótlékkal. Indítványozza, hogy új pályázatot hirdessenek.

Dr. Grósz Menyhért ellenkező nézetben van. Aki pályázott, középiskolai, tehát magasabb képesítéssel bír, a rajzoló geometriára. Indítványozza, hogy a választást ejtsék meg.

Gábel Jakab tiltakozik az ellen, hogy a polgári iskolánál nagy nyereségnek tartásák, ha középiskolai tanár pályázik. Fejtegeti, hogy más célja van a polgári iskolánál s más a tananyag szelleme. Ha nem így volna, akkor miért tart fenn az állam külön polgári iskolai tanárképzőt. A szerepeket nem szabad összezavarni. Ha a pályázót megválasztják, ő megfelelőbb. Hibásan lett tényleg meghirdetve a pályázat, ezért is új pályázatot hirdessenek.

Dr. Pács Sándor figyelmébe ajánlja az elnökségnek, hogy a rajztanár-képző intézetbe is küldjék meg a pályázatot; hiszi, hogy akkor lesz elég pályázó.

Felicsides Lajos, a polg. iskola ideiglenes igazgatója kifejti, hogy bajok lesznek, ha nem rendszeres rajztanárt választanak. Csak egy rajztanító van s ez nem képes ellátni a szabadkézi rajz oktatását.

Ezután elfogadják *Dr. Vucskics Gyula* indítványát, mely szerint új pályázatot írnak ki a rajztanári állásra. Ezzel a régi iskolaszék működését befejezte.

Mezey Mihály vál. elnök foglalta el ezután az elnöki széket s konstata, hogy a tanítók választását nem lehet megejteni, mert az előírt számban nincsenek jelen a tagok.

A választást kitűzték július hó 7-én délután 4 órára.

Az alakulás és a bucsu.

Rövid vita fejlődött ki azután afelett, hogy megtartsák-e most az újjáalakulást vagy sem. Az utasítás ugyanis nem mondja ki világosan, hogy az alakuláshoz is kell-e 24 választott tag jelenléte. Végre kimondották, hogy megalakul az iskolaszék.

Rimler Károly azután az iskolaszék elnökétől *Thury László* főügyészt s alelnökül *Dr. Adorján Ármint* ajánlotta. Mindkettőt egyhangulag megválasztották.

Dr. Adorján Ármint megköszönte a bizalmat s ígérte, hogy teljes igyekezettel törekedjen a bizalmat megérdemelni. Kéri az iskolaszék támogatását.

Gondnoknak *Komlóssy Józsefet* választották meg.

Dr. Grósz Menyhért hálásan emlékezett meg *Rimler Károly* elnök működéséről. Az ő működése méltó volt Ritoók, Személyi, Hegyesi volt elődei munkásságához. Vele új éra jött, mert megtalálták az ő elnökségével azt a szerencsés kapcsolatot, a város és az iskolaszék között, amely oly üdvös volt a tanügyre. Indítványozza, hogy a távozó elnökségnek hálás köszönetet szavazzon az iskolaszék.

Rimler Károly meghatva fogadta a bucsuszavakat. Az éljenzés lecsillapultával kifejezést adott annak, hogy nem gondolt arra, miszerint most már letegye az iskolaügyet. Míg jelen állásában lesz mindég odaadással szolgálja, teljes szeretettel az iskolák ügyét.

Rimler Károly éljenzésével az iskolaszék ülése véget ért.

Harminc év a tanári pályán.

Dr. Károlyi Irén jubileuma.

Csendesen minden föltűnés nélkül egyszerű keretek között ment végbe kedden délután egy kiváló tudós tanár jubileuma a főgimnáziumban. Nem tudott róla ugyszólván senki a kartársakon és a tanuló ifjuságon kívül. A jubiláló tanár *Dr. Károlyi Irén* a premontrai kanonok rend tagja a nagyváradai főgimnázium tanára.

Dr. Károlyi Irén a közönség előtt ismertetni föltűnés nélkül. Ugyis mint kiváló tanárt, úgyis mint a fizika jeles és tekintélyes tudósát ugyszólván az egész ország ismeri. Harminc évi működése alatt méltán szolgált rá, hogy egy a tanuló ifjuság, mint a társadalom melegen üdvözölje őt e jubileumi évében. A jeles professzor tagja Nagyvárad város törvényhatóság

ának is, melynek ügyeiben számtalanszor szolgált igazán szakértő és önzetlen tanácsaival és vezetésével a közérdeknek.

És most harminc éves jubiluma alkalmával szerényen háritott el magától minden ünnepeletést és azon óhajának adott kifejezést, hogy ne csináljanak semmi olyan dolgot, mely feltűnő lenne. Pedig ha valakik rászolgálnak az ünnepeletésre úgy azok között első helyen az ifjuság oktatói, tanítói, vezetői állanak.

A jubiláló tanár kérelmét még sem lehetett teljesen elhallgatni. Hogy a jubilálás nem maradt *Károlyi Irén* titka, azt maga a jászóvári prelátus *Dr. Takács Menyhért* idézte elő. A nagyprepost ugyanis *Dr. Károlyi Irén* tanárhoz a következő levelet intézte:

Főtisztelendő Tanár Ur!

A gondviselő Isten kegyelme megengedte, hogy főtisztelendőséged elérte fényes és érdemekben gazdag tanári pályájának harmincadik évét. Örömmel ragadom meg ezt a szép alkalmat, hogy főtisztelendőségedet a magam és a kormányzatomra bizott kanonokrend nevében szeretettel üdvözöljem. Tudom és tudjuk mindannyian, hogy főtisztelendőséged a lefolyt 30 esztendő minden napját az Isten szolgálatára, a tudomány művelésére s tanítványai valláserkölcös és hazafias nevelésére fordította. Tudományos tevékenységének sikereit önálló alkotások s a legilletékesebb tudós körök egybehangzó elismerése igazolják; pedagógiai munkásságának eredményeit hálás tanítványai hirdetik országszerte s a közérdek előmozdítására fordított fáradozásait a társadalom széles rétegei méltányolják. Jól esik mindezekhez hozzáfűzőm a magam és a premontrai kanonokrend elismerését és köszönetét főtisztelendőséged példaadó módon teljesített szolgálataiért azzal a hő kívánsággal, hogy a Mindenható tartsa és óvja meg közhasznú életét az egyház, haza és szeretett rendünk javára még igen hosszú évek keresztül. Főtisztelendőséged további önfeláldozó tevékenységére Isten bőséges áldását kérve, rendfőnöki szíves üdvözlettel vagyok Jászóvárbán, 1909. évi június 15-én.

Dr. Takács Menyhért
prepost.

A jubileumról *Novotny Alfonz* igazgató számolt be az ifjuság évszázó ünnepélyén. Az ünnepélyen lelkes beszéd keretében emlékezett meg *Károlyi Irén*ről az igazgató. Az ifjuság nagy óvációban részesítette a jubiláló tanárt.

Az évszázó ünnepély után *Novotny S. Alfonz* igazgató felkereste *Károlyi Irén*t és átadta neki *Takács Menyhért* prepost levelét. Majd a tanári kar nevében üdvözölte a jubilánst, akinek egyszersmint szerencse kívánatát is kifejezte az igazgató. Ezzel ért véget egyszerű, de benső érdemekben gazdag harminc éves jubileum.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

* **Személyi hír.** *Novotny S. Alfonz* főgimnáziumi igazgató ma Jászóra utazott, ahol huzamosabb időt fog tölteni.

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyükben. Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők huzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
Rákóczi-ut. Telefon 130.

* **Ülések a városházán.** Nagyváradi város közigazgatási bizottsága ma csütörtökön július hó 1-én délután 3 órakor tartja rendes havi ülését. — A város pénzügyi szakbizottsága holnap, július 2-án, pénteken délután 5 órakor ülést tart a városházán.

* **A főispán alapítványa.** Glac Antal főispán az ügyvezetése alatt lévő Biharmegyei Magyar Közművelődési Egyesületben tegnap 500 koronás alapítványt tett. A főispán eme nagylelkű adományával ismételtén tanujelét adta annak, hogy a Bmke feladatainak megvalósításától sokat vár, a hogy annak munkájában nemcsak fáradhatatlan buzgósággal is dolgozik, de anyagilag azon van, hogy az új kultúregyesület minél erősebb alapja legyen Biharmegyében a nagy magyar kultúrországnak.

* **Szakértő a villamosműnél.** Említettük, hogy Nagyváradi városa meghívta Schlachter Alfrédot, a budapesti magyar villamosmű üzemvezetőjét, hogy tanulmányozza, miként lehetne a nagyváradi városi villamosművet minél jövedelmezőbbé tenni. A kiváló szakértő, aki pár napig Nagyváradon időzött, a városi tanács, illetve a villamosmű igazgatósága 2 évi időtartamra, évi 2000 korona tiszteletdíj mellett meghívta a városi villamosműhöz szakértőül.

* **Nagyszabású kirándulás a révi barlanghoz.** Az »Erdélyi Kárpát Egyesület« révi fiókosztálya szombaton, július 3-án a révi Zichy barlangnál tartja meg közgyűlését s ugyanekkor nagy ünnepségek között avatják fel a gróf Zichy Ödön által felépített »Luiza«-szállodát. Este társasvacsera lesz. Az ünnepélyes közgyűlést délután 3 órakor tartják, a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. Az 1908. évi zárószámadás megvizsgálása. 4. Az 1909. évi költségvetés megállapítása. 5. A központ titkári hivatalának jelentése a Biharvármegyei turista-alkotásokról. 6. Tisztújítás. 7. Indítványok.

Az ünnepélyes alkalomra Nagyváradról is sokan rándulnak ki, hogy megtekintsék Bihar megye ezen természeti szépségét.

* **A román akadémia új tagjai.** A bukaresti román akadémia *Mangia* Vazul nagyváradi gör. keleti püspöki helynököt, továbbá *Bunea* Ágoston balázsfalvi gör. kath. kanonokot tagjai közé választotta.

* **Mit jövedelmezett a gyermeknap a megyében.** A gyermeknap jövedelmének nagy része a megyéből folyt be. Hogy mily nagy összeget tudtak összeszedni a züllött gyermekek javára arról most számol be az alispán a gyermekvédő liga vezetőségének. Eszerint a székelyhídi járásból befolyt adomány 199.50, sorsjegyből 39 K; tenkeiből 44.50, sorsjegyből 18 K; margittából 445.53, sorsjegyből 75 K; berettyóújfaluiból 260.03, sorsjegyből 6 K; szalárdiból 65.64, sorsjegyből 55.50 K; élesdiből 328.35, sorsjegyből 60 K; érmihályfalvaiból 133.47, sorsjegyből 25.50 K; derecskeiből 170.86 sorsjegyből 49.50 K; központiból 368.98, sorsjegyből 33 K; mezőkeresztesiből 650.76, sorsjegyből 75 K; magyarcsékeiből 417.44, sorsjegyből 75 K; beálliból 132.85, sorsjegyből 75 K; vaskóhiból 185.77, sorsjegyből 75 K; sárrétiből 246.48, sorsjegyből 63 K; cséffából 361.06, sorsjegyből 39 K; nagyszalontaiából 263.73, sorsjegyből 66.40 K; Belényes sorsjegyből 50 K, összesen 5172 K 39 fillér.

* **Lencsés János távozása.** A pece-szentmártoniak öreg plébánosa, a köztiszteletben álló paphonvéd, *Lencsés* János, a premontrni rend nesztora, jól megérdemelt nyugalomba vonul. Egyelőre Jászóra, ha majd visszaállítja Szent-Mártonban a rendi nyugdíjasok házát, akkor oda. Ma adja át plébániáját utódjának, *Telepy* Marcell premontrai kanonok rendű áldozárnak, ki eddig Kassán tanárkodott.

* **Sétahangverseny a Vigadóban.** A nagyváradi József ezred tisztikara minden alkalmat megragad, hogy a város közönségének kellemes szórakozást nyújtson. Most ismét kedves dolgot valósít meg az ezred zenekara. Sétahangversenyt rendez a Vigadó nagytermében, amely nem csak alkalmat ad arra, hogy a nagy közönség olcsón, alig számba vehető összegért megtekintheti a pompás új Vigadót a Fekete Sasban, hanem olyan műélvezetben is lesz része, amely bizonyára kedves lesz. A program tulnyomó része költői lelkű főispánunknak *Glac* Antalnak dalait foglalja magában. Tizennégy édes magyar dalát mutatja be a zenekar a főispánnak s a program többi része is kiváló zenei alkotás. A kedves alkalom jótékony céllal van összekötve, amennyiben a jövedelem a városi szegényeknek jut. A kibocsátott felhívás különben a következő:

A 37. gyalogezred teljes zenekara szombaton, folyó évi július hó 3-án a Fekete Sas nagytermében jótékony célú sétahangversenyt rendez. Műsor: 1. Jarno: »Christel-keringő« az »Erdészleány« operettből. 2. Flotow: Nyitány »Alessandro Stradella« operához. 3. Bártfai Glac Antal: Magyar dalok a) Sötét felhők... b) Minapában láttam egy szép... c) Volt egy idő... d) Fecske madár arra kérék... 4. Bizet: Nagy ábránd a »Carmen« operából. 5. Bártfai Glac Antal: Magyar dalok a) Ha meghalok... b) Azt álmodtam... c) Megtilották... d) Öreg ember, gyerek asszony szerelme... 6. Král: »Zenés bőségszaru« egyveleg a) Bevezet máj... b) Elhervadt már... c) Van egy csillag... d) Sirva nézem a csillagot... e) Kedves babám... f) Friss. 8. Ziehrer: »Hódító keringő« a hasonló műveletből. Belépő díj páholy 2 kor., földszinti zsölye és támlásszék 40 fill., karzati állóhely 20 fill. Kezdeté délután 5 órakor. A tiszta jövedelem Nagyváradi szegényei javára fordítatik.

* **Kinevezés a földművelésügyi miniszter dr Géczy Imre ideiglenes fogalmazó gyakornokot, Géczy Lajos ny. püspökségi főosztályfiát miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.**

* **Halálozások.** Részvétel értésülünk, hogy *Páry* Mihály ny. á. v. ellenőr, élete 85. évében kedden éjjel elhunyt. Temetése holnap, július 2-án délelőtt 11 órakor lesz a Lukács György-utca 34. sz. házból. — *Özv. Ujlaky* Ferencné szül. *Madár* Róza, 79. éves korában elhalt. Temetése ma, július 1-én délután fél 5 órakor lesz.

* **A járdvölgyi kirándulás.** Vig társaságtól volt zájós a Jád völgye folyó hó 27-én. A nagyváradi Sport-egyesület turistái, közel 90-en, nők, férfiak vegyesen rándultak ki Nagyváradról Remecekre s a Jadolina vízeséshez. A kora reggeli órákban indult el vonattal a társaság a Loszvári vonal Jád-völgy állomására, hol a remeczi erdőipar vállalat előzékeny igazgatója *Weisz* Ottó várta a kisvasutal a kirándulókat s három órai utazás után felszállította őket, a mindvégig gyönyörű Jád-patak mentén haladva a Jadolina vízesés közelébe. A jó hangulatban és étvágygyal itt elfogyasztott villásreggeli után ismét utrakelt a társaság s most már gyalog indultak felfelé a hegyi ösvényen s mind mélyebbre hagyva maguk alatt a szűk sziklás mederbe rohanó hegyi patakokat, értek fel a cso-

daszép vízeséshez, melynek remek szépségei mindenkit bámulatra keltettek. — Mintegy 40—50 méter magasságból zuhan le a nagy víztömeg, egymás hegyén-hátán összehányt óriási sziklák között messze elhallatszó robajjal zavarva meg a rengeteg csendjét. — Visszajövet a kirándulásokon elmaradhatatlan természetes zuhany egy kis jégesővel bővítve, tette bróbára a résztvevők kedélyét; azonban nem nagyon bírt vele, mert hála a Remecezen készen várt meleg tűzhelyeknek, terített asztaloknak, meleg bornak és cigány muzsikának, — a jó kedv nem igen csappant meg, az ázott ürgékhez hasonló kirándulóknál s este 11 órakor azzal vált szét a lelkes csapat, a nagyváradi állomáson, hogy a legközelebbi viszontlátásra Feketeerdőn. Ide tervezi ugyanis a Sport-egyesület a legközelebbi kirándulást, mely már remélhetőleg biztos jó időben, egy-két héten belül meg lesz tartva.

* **Uj joggyakornok.** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke *Kató* István Nagyváradi városi kir. járásbirósági ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokot ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Hét éves nagyváradi primadonna.** Nagyváradnak újabb csodababája van. Az egyik csodababa mint elismert primadonna *Fényes* Annuska Budapesten aratja babérait, a másik most indul hódító útjára még pedig igen szép kilátásokkal. Az új gyermek-művész *Z. Horváth* Mancika 7 éves baba a színházi zenekar egyik tagjának a gyermeke. A kisleány most a szomszédos Békésmegyében szerepel és az ott időző színtársulat előadásain működik közre. Az új gyermek-primadonna méltó társa *Fényes* Annuskának oly ügyesen táncol és énekel. Különösen nagyon tetszik a kisleány arcjátéka, melylyel kísérni tudja szerepeit. A kisleányt bár a közönség kívánja, szülei nem fogják e nehéz pályán hagyni sokáig, hanem majd később ha addig a mostani tehetsége még jobban kifejlődött úgy ismét a színháznak adják.

* **Eljegyzés.** Vettük és szóról szóra közöljük a következő eljegyzési hírt: *Grácsér* Pali *Horn* Károly jegyesek. Nagyváradi—Besztercebánya.

* **Pályázat a hadapródiskolába.** Tegnap is érkezett be újabb kérvény Nagyváradi városához, a honvéd hadapródiskolánál megüresedett alapítványi hely betöltésére névezve. *Özv. Paschali* Viktorné kéri, hogy *Viktor* nevű fiát ajánlja a törvényhatóság a város egyik alapítványi helyére.

* **Ösztöndíjat kér.** *Békési* Leo fiatal tehetséges festő kérelmet nyújtott be Nagyváradi városához, amelyben további kiképeztetésére a várostól ösztöndíjat kér.

x **Megtakarítja a fürdőszéköltéséit,** aki Biharvármegye legkellemesebb és legolcsóbb nyaralóhelyén a révi Zichy barlanghoz kimegy. E gyönyörű természeti szépségekkel megáldott helyen most nyílt meg a kényelmes, modern 16 szobás »Luiza«-szálloda, ahol olcsó áron kitűnő ellátás kapható. Remek kirándulóhelyek, a Sebes Körözs partján készített jó karban tartott turista utak, külön vasutiállomás és egészséges, ózondus levegő teszik ezt a kirándulóhelyet oly kellemessé, hogy aki egyszer megismeri, ide mindig visszavágyik. Kitűnő ellátásról a nagyváradi közönség előtt jól ismert *Grósz* József vendéglős gondoskodik, aki kizárólag az uradalom tisztán kezelt körösvölgyi borait méri ki.

x **Magyar Bohémvilág.** Szerkeszti: Szerdahelyi Sándor. Írókról, újságírókról, színészekről, poétákról, zeneszerzőkről, festőkről, szobrászokról stb. *Bér*, *Honti*, *Pogány*, *Sarkadi* stb. rajzaival 8 korona helyett csak 3 korona a *Benkő* antiquariumban.

x **Nemzeti kert.** *Kecskeméthy* István kert utcai »Nemzeti-szálloda« kerthelyiségében

minden este belépődij nélkül mozgólépcső-előadás tartatik. A mai műsor a következő: Tengeri ütközet (szenzációs). A másoló bosszúja (szenzációs bohózat). Anyátlanul (dráma). Viszsaemlékezés a kandalló mellett. Keresd meg kenyeredet. Nelly a szép szobaleány.

x **Tündérváros Nagyváradon.** Mert csakugyan tündérvárosnak lehet nevezni Paizs Béla vendéglős kertjét, — a melyet a „Világ-közepéhez” címez és a Eethlenutában van. Vannak ott gyönyörű szőlőlugasok — családok és magán társaságok részére — téli és nyári kuglizó, rossz idő esetén fényes fedett helyiség.

x **Az Európa-szállodában** minden délután 4 órától zene, melyet Pónta Kálmán jó szólista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgólépcső-előadás van minden este, belépődij nélkül. A mai műsor a következő: A lelkiifurdaítás (dráma). Az ügyetlen bűvész (kacagató). Nőcsábító cigányprimás (dráma). Ruhamosás hajdan és most (tanulságos, színes). Az életmentő Fetisch (mese). Olympiai játékok Párisban (sport, színes) 500 méter. A sztrájkőrő (nevetető). Önagysága férjét várja (komikus, színes).

x **Megszűnt a drágaság.** Nagy a panasz városszerte, hogy nagy a drágaság, kevés a jövedelem. És mégis, hogy van az, hogy a hölgyek drága ruhákban, az urak panamakalamban, a gyermekek finom cipőkben járnak? A válasz nyit titok — erről beszél Nagyvárad és Biharmegye apraja és nagyja. *Czillér* Imre nagyruházában minden divatos, finom és olcsó.

x **Hegyi üdülőhely Nagyváradon.** A nagyvárad közönség bár nem szűkülökdi a nyári helyiségekben, mégis örömmel üdvözlö az ismert „Karger” féle vendéglő kerthelyiségeinek megnyitását. Uj a bérlő is és ezuttal szakember *Lobermayer* Ferenc áll az üzlet élén. Aki ismeri ezt a maga nemében páratlanul gyönyörű kerthelyiséget a hegy tövében, hol a legforróbb nyárban is hűs a levegő annak felesleges dicsérni, aki pedig nem látta látogassa meg egyszer és állandó vendége lesz a vendéglőknek.

A Tiszántúl naptára.

Az új negyedév kezdetén ismét kopogtatunk a közönség, a keresztény magyar családok ajtaján.

A keresztény, független Magyarország lobogója alá hívjuk Biharmegye és Nagyvárad s a várad egyházmegye közönségét. Erős keresztény közvéleményt erős keresztény sajtó nélkül képzelnünk sem lehet; hogy milyen erősek vagyunk, annak a sajtónak a fokmérője.

Magunkat erősítjük, ha sajtónkat támogatjuk.

A keresztény magyar állam megerősítéséért emelünk tehát szót, mikor kérjük a Tiszántúl támogatását, szóval és tettel. Inkább tettel, mint szóval; mert az újság csak akkor életképes, ha előfizetői a legbuzgóbb munkatársai, terjesztői. Baráti, ismerős körökben ezer és ezer alkalom nyílik rá.

Mindazok az előfizetők, a kik az előfizetési díjakat pontosan beküldik, újévkor díj-talanul megkapják a

Tiszántúl naptárát.

Uj előfizetőink is, a kik július 1-től előfizetnek és hátralékban nem maradnak, megkapják a díszesen kiállított naptárt.

Lapunk előfizetési árai az újság homlokán olvashatók.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Jókodvü paraszt.

Péntek: Atalanta.

Szombat: János vitéz.

Osztos Gyula bucsuja. Közepes számú közönség nézte végig Csztos Gyula két utolsó felléptét. A szerencse fia nem aratott nagy sikert: Tóth Eleknek olyan páratlan sikerű alakítása a címszerep, hogy Csztos Gyulát önkéntelenül is kénytelen volt a közönség Tóth Elekkel összehasonlítani s az összehasonlítás erősen Tóth Elek javára ütött ki. A Gretheben sem volt különösen feltűnő a siker. Alakítása minden esetre sikerült, ügyes, elegáns megjelenése, kellemes organuma nem tévesztette a hatást. E. Kovács Mariska most is kitűnően játszotta a címszerepet. Pogány Janka, Kemény Ilona, Pápay Lajos, Batizfalvy Elza, Kassay, a Hevesi nővérek, Dési és Hajnal játszották a többi szerepet; Beregi volt kitűnő parancsörtszítjét Gózon játszotta.

Egy új primadonna. Ternovszky Margit, aki a szegedi előkelő társaság becézett kedvence volt, a télen a szegedi színházban föllépett és egy csapásra meghódította a közönséget. Azóta a vidék több nagy városában vendégszerepelt mint operett-énekesnő és gyönyörű hangjával, pompás játékaival mindenütt páratlan sikert aratott. Most az Operaházban fog az ősszel vendégszerepelni. Egyelőre Szendrey Mihály társulatának primadonnája lesz és valószínűleg a Szigligeti-színházban is bemutatkozik a nagyvárad közönségnek.

Az Atalanta új szereplőkkel. Holnap, pénteken este szenzációs előadás lesz a nyári szinkörben. Juhász, Dési, Lehel több vidéki színpadon nagy sikert aratott gyönyörű görög daljátéka kerül színre, új szereposztásban. A költőt Szatmáry Árpád, a várad közönség régi kedvence adja az ő kacagató nagy humorával. A királynő parádés szerepét Lányi Edit éneklé. A címszerepet ezuttal is F. Károlyi Leona adja, aki az idén legszebb művészi diadalát aratta Atalantában. Az előadás elé érhető érdeklődéssel néznek városszerte. Szatmáry Árpád szombaton a János vitézben is föllép.

Jókodvü paraszt. Ma este ez a kellemes zenéjű új operett kerül színre, Diósi Nusi, Lányi Edit, Batizfalvy, Sik, Gózon és Hajnal kitűnő alakításaival.

Szökött katona. Vasárnap este nagy-szabású művészi kabaréelőadás keretében kerül színre Szigligeti Ede első, híres népszínműve, a Szökött katona. A kabaré programszámait a Szigligeti színház java erői adják elő.

MULATSÁG.

A hadapródiskola zárünnepélye.

A honvédhadapródiskola idei tanévét tánc-cal egybekötendő, rendkívül érdekesnek ígérkező ünnepélyel fogja berekeszteni. Az ünnepélyt július 14-én tartják meg. Déllelt fél 11 órakor hálaadó istentisztelet lesz az intézet kápolnájában s ugyanakkor felavatják a rendkívül díszes képeket és szobrokat, melyek a hadapródiskola kápolnáját az összes katonai nevelő-intézetek kápolnái közt legszebbé teszik. Délben 12-kor diszebed a növendékek étkezdéjében, melyen a tiszti és tanári kar, a növendékek együtt ebédelnek. Ugyanakkor leleplezik

az előjárók s a IV. évfolyambeli növendékek csoportos arcképét.

Délután fél 6 kor torna- és testgyakorlatok, melyekre a közönséget külön meghívókkal hívták meg. A műsor a következő:

Felvonulás. 1. Szabadgyakorlat: IV. évfolyam puskával, III. évf. fabottal. II. évf. fabuzogánnyal és az I. évf. kis zászlókkal. 2. Rugólabda játék. 3. Össztorna: nyújtó, korlát, bakugrás, lóugrás, gyűrűhinta, pózna, mászás, rudugrás, magasugrás, dzsiu dzsicu, birkózás és futás. 4. Kerékpározás. 5. Csapatvívás. 6. Torna (mintacsapat) korlát, nyújtó, lóhosszugrás, asztalugrás, száltó. 7. Nagy gúla, elvonulás. 10 percnyi szünet után a tornateremben. 1. Kéler: Magyar vigjáték egyveleg, nyitány előadja a növendéki zenekar. 2. Petőfi Sándor: „Az őrtűt” előadja Krisztinkovich I. éves növendék. 3. Hubert: Magyar király induló, éneklé a növendéki énekkar, utána vacsora, tűzijáték és tánc.

TANÜGY.

△ **Beiratások sorrendje a premontrei főgimnáziumban.** A jövő iskolai évre való előjegyzések a következő napokon lesznek: jun. 30-án az V, IV a), IV b), jul. 1-én III a), III b), II. a), II. b) és jul. 2-án az I, a), I. b) osztályokba D. e. 8—12. Felvételi díj 10 K. Az első osztályokba jelentkezők részéről bemutatandó okmányok: születési bizonyítvány, az elemi iskola IV. osztályáról szóló bizonyítvány, himlő újraoltási bizonyítvány, a többiektől mult iskolai évi bizonyítvány. Az igazgatóság.

SPORT.

A nagyvárad Sport egyesület torna-versenye.

Június hó 29-én d. u. 3 órakor tartotta meg a nagyvárad Sport-egyesület ezidei házi atletikai versenyét a városligeti tornatérén. A versenyt nagyszámú és előkelő közönség nézte végig és feszült érdeklődés kísérte a derék atléták mérkőzését.

A verseny lefolyásáról tudósítónk a következőkben számolt be:

Pont 3 órakor nyitotta meg a versenyt Keszthelyi Zoltán a jury elnöke, amelynek tagjai még Szatmári-Király Andor, Komlóssy József és Tury László voltak. A verseny rendezője Juricskay Barna egyleti titkár, Jakó János, Jánossy Gyula, er Váli Péter, dr Euesy Kálmán és dr Poynár Széver sportegyleti tagok működtek közre.

Az érdekes mérkőzés este 6 óráig tartott s annak eredménye a következő:

I. 60. yardos síkfutás. I. előfutamban. 1. Véssey Kálmán, 2. Patoh Sándor, II. előfutamban. 1. Szegedy Géza, 2. Szeghalmy Bálint. Döntőben. 1. Szeghalmy Bálint, 6 és 3/9 mp. 2. Véssey Kálmán, 3. Patoh Sándor I és fél yarddal nyerve, fél yarddal harmadik.

II. Magasugrás. 1. László Ferenc 150 cm. 2. Véssey Kálmán 146 cm. 3. Krammer Alajos 145 cm. 8. induló. Győztes szép stillussal javítás nélkül viszi az összes magasságokat.

III Súlydobás. I. Szegedy Géza (schratchl) 1049 cm. (25 cm. előny) 2. Véssey Kálmán 1025 cm. (250 cm. előny) 3. Szeghalmy Bálint 1016 cm. (2 m. előny.)

IV. Távolugrás. 1. Szeghalmy Bálint 554 cm. 2. Véssey Kálmán 515 cm. 3. Patoh Sándor 499 cm. 9. Induló. Dr Szeghalmyt 510 cm.-es ugrásával disqualifikálták. Győztesnek igen szép rohama van s ha kissé magasabban ugrana, megközelítené a 6 métert. Szegedy versenyen kívül 602 cm.-t ugrott.

V. Korlát. 1. László Ferenc. 2. Dayka Endre. 3. Hódosi Márton. Versenyen kívül Réthy Já-

nos (MTK) mutatott be bálnultra méltó gyakorlatokat.

VI. Rudugrás. 1. Csányi István 270 cm. 2. Dr. Szeghalmy Sándor. Meglepetést keltett a favorit dr. Szeghalmy veresége, aki trainingben 280—290 cm-t ugrott.

A verseny után Keszthelyi Zoltán elnök osztotta ki buzdító szavak kíséretében az érmeiket.

ÁVIRATOK.

Zeppelin újabb kísérlete.

Stuttgart, június 30. A Zeppelin I. tegnap este Biberachban teljesen készen volt a felszállásra, de egyszerre felhőszakadás állott be, amely a léghajó felszállását lehetetlenné tette. A léghajósok a gondolában töltötték az éjjelt s a műszaki katonák a léghajó szomszédságában tartózkodtak, de a nagy eső minduntalan eloltotta tüzüket s különben is oly rossz volt az időjárás, hogy fölváltva házakba kellett menekülniök. Ezek után ma reggelre tervezték a felszállást, de az idő még mindig oly rossz s az eső annyira szakad, hogy valószínűleg csak ma este indulhatnak el.

Bülov visszalép.

Berlin, június 30. Bülow herceg Richthofen bárónak, a konzervatív párt egyik vezérének kijelentette, hogy mindenestre még július hónapban vissza fog lépni, még akkor is ha a birodalmi gyűlés a pénzügyi reformtörvényeket oly alakban szavazná meg, a melyben a szövetségtanács elfogadhatná. A birodalmi kancellár az örökösödési adóról szóló törvény elvetését a konzervatív bizalmatlansági szavazatának vette s meggyőződött arról, hogy a hivatalában való megmaradásával nem tenne hasznot a birodalom pénzügyi politikájának.

Asszonyok óriási tüntetése.

London, június 30. A szavazatért küzdők ama kísérlete, hogy a parlamentbe behatoljanak és Asquith miniszterelnökkel — aki nem akarta őket fogadni — beszéljenek, a parlament környékén levő egyik épület udvarán vad jelenetekre vezetett. A rendőrség végül bezárta a kapukat. Sok tüntetőt letartóztattak, köztük Pankhurst asszonyt, a suffragettek vezéré, aki egy rendőrfelügyelőt ismételtelen arcul ütött.

Este 10 órakor a parlament előtt való zavargások még nem értek véget. Ez időkig 108 tüntetőt letartóztattak és három sebesültet a kórházba szállítottak. Az admirális palotájának számos ablakát bezúzták a tüntető hölgyek. A rend fenntartására 1500 rendőrt mozgósítottak.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

D. Gy. A belügyminiszter szigorú ítéletét nem közöljük és pedig azért, mert mint közigazgatási fejelemly ügy hivatalos titkot képez, amelyet nem lett volna szabad a közigazgatási bizottság ülése előtt nyilvánosságra hozni. Különben is az egész dolog olyan, hogy az egyéni becsületet nem érinti s az illető tisztviselő nem szolgált reá működésével, hogy az ügyet nem ismerő közön-

ség előtt kipellengérezzük s boldogulásának útját vágjuk.

Katholikus urinó (Nagyvárad.) Bevalljuk, sok kifogása alapos. De azt alig sejtí, hogy milyen küzdelmet folytat a szerkesztőség az ilyen technikai mizériák ellen. A technikai kényszer miatt kihagyott kéziratokból négy oldalas lapot bátrau meg lehetne tölteni. Minket még jobban bosszant a dolog. Munkatársaink szemrehányást tesznek, hogy ők hiába irták meg a dolgaikat, mások félig vagy egészen kihagyják azokat. Hát a sajtóhibákat mióta üldözzük! De hát mi nem állhatunk be sem szedőnek, sem korrektornak. Hanem ha olyan lelkesen érdeklődik lapunk iránt: — itt az új félév, tessék előfizetőket gyűjteni, segítünk a jelzett dolgokon.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, június 30.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény	871.—
Oszták magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	182.—
Rimamurányi	872.—
Oszták-m. államvasuti részvény	97.50
Közuti vasut	862.—
Városi villamos vasut	209.—

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Irta: **Faragó Béla.**

(Folytatás.)

57

Tulfényes szemüvegen néztük egymást mit később elötteit a való s ma hová jutottunk. Kétkedve mernék megkínálni szívemmel egy másik szívet, pedig e megtartott próba után, habár a jelenetezés más is, jobban sikerülne a második előadás.

Ujra a plébános vette fel a társalgás vezetését:

Öcsém! Domokos, Barnabás, Golgothai Manassé öcsém, örülök, hogy a szívpregrammjához jutottunk s így a kongóiak szerencsésen hazakerülhetnek Nyelvédre s hazavihetik, mint az Argonauták az aranygyabjút. Két igaz szív, két szerető szív nagyobb kincs, minthogy számokkal, értékkel ki lehetne fejteni. A szív valutájáról csak a költők tudnak a csillagok nyelvén beszélni. Nem rossz az — Domokos öcsém szíve — a mi a viharból előkerült, hanem egy viharbíró alkotmány... A szinpad nem sikerült, a való élet költszete, visszatérve a vallás erkölcsi alapoz, kinyíja a boldogság kapuját. Mind a kettőtök ismerlek gyermekeim, felesleges volna megtartani egy nagy történetíró szerint a házasságpróbát, ami nem egyéb, mint felírni mind a kettőtök jó tulajdonságát, rossz sajátságait, azután osztva, kivonva, szorozva megállapítani a mérleget. Én tudom, egymásnak vagytok teremtvé. Domokos

öcsém, légváraid összedőttek, menj és mentsd meg a bűbájós manókat (az illuziók) légvár-torony rabságából Ionát. Iona kövesd Barnabást, legyetek boldogok gyermekek. Fogjátok meg egymás kezét.

Iona és Domokos-Barnabás kezét fogtak, a leányka odaemlött a natal férfi kezébe.

— Mni bácsi és frau von Spektakl erre a jelenetre értek oda.

— Mi ez? kérde a Kongó király.

— Az argonauták indulója hazafelé. Egy szindarab, melynek vége a nyelvédi templomban lesz.

— Beszéljete hát olyan nyelven, a mit én is értek.

— Ionaát elveszi Domokos...

— Hát a herceg mit szól hozzá?

— A herceg meghalt, éljen a hercegl mondá a plébános.

— Nem bánom, legalább lesz a ki Iona hugomat világot hódító utáiban kíséri.

— Ugy van, lesz, — felelt Barnabás, — nekünk ott a szép kis Nyelvéden kis egy világnak jutott, a házi tűzheiytől a templomig, ezt kell meghódítani...

— De hát Iona hangja, Domokos öcsém.

— Iona hangja? ... Iona hangja, kedves bátyám hódítani fog a kertben, a templomban, vigasztal és egy munkás életnek nyer meg engem. A dalnak nagyobb hatása van az életben, mint a szinpadon. Jobb idejében megtudoi ezt, mint családások után.

— De a koncert? Mit szól hozzá a miniszter? A főispán? A vasuti koncesszio?

— A miniszter, kedves Emanuel barátom, semmit sem szól, amint Mézes Iona Parázs Domokosné lesz, elfeledi ő is, a főispán is azokat a részvényeket, a melyeket az ő szépségére bocsátottak ki. Érdekét, értékét vesztí Iona, s tudják, hogy többé nem akcidencia, hanem színész ő. A birtokos egy, ki megőrzi tulajdonjogát.

Emmanuel bácsi a plébános szavára mindig hallgatott s szívében meggyőzni engedte magát csak egy ellenkezést vetett fel:

— Mit szól hozzá Stanci?

A plébános erre is megfelelt:

— tekintetes asszony, aki egy tál töltött káposztával helyre zökkentette az eszeteket, azt fogja mondani e szép frigyét látva, hogy nem vezett el a kovász a Györgyési Parázsék családjából s a jó lepenyből következik a második sütés.

— És az én képviselőségem?

— Idővel jön a kalács is, kedves Emanuel barátom, A mint a nyelvédi határdombnál a szőlőkből a jó levegő megérinti a halántékok, elfelejtesz mindent. És a tekintetes asszony visszatéríti az eszednek azt a részét is, a mit valami braunschweigi doktor árendált ki.

Most már frau von Spektakl kezdett óbégatni, hogy most a siker előtt retirálnak, a szép ária elmarad és haza mennek a sáros faluba ujra parasztnak.

(Folyt. köv.)

Dr. VOOSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor. keresetre azonnal felvétetnek.

Cím a kiadóban.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
— — Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. — —

Tündérbert

Paizs Béla vendéglője a Világközepéhez Bethlen-utca. Egész éjjel nyitva. Frissen csapolt sör. Tisztán kezelt borok. Hideg és meleg konyha. Családo részére külön szálló lugások. Kötő tekepálya.

Kalapok

a legjobb minőségben és a legdivatosabb formákban Reichard áruházában kaphatók.

Varrógép,

írógép, gramofon Kalenda Jánusnál Szt. László-tér 12. sz.

Bártfai cukrász.

Fő-ü, Gerlicsi-ház. május 1-től kettő fagyaltot és jeges kávét készít naponta változatosan. Ugyan ott tisztán és tea vajból ké-

szült tészta és torták kaphatók darabonként 8 fillér Minden e szakba vágó megrendelést a legutányosabbban fogadok el.

Kepes Elek

orvosi kötszerész és keztűs, Nagyvárad, Sas-száloda. (Passage.) Készíték saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre kettő sörvőkötőket továbbá haskötőket, gummi harisnyákat, egyenes tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkákai a legutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkókat, valamint mindennemű másféle szarvasbőr-munkákat is késziték a legjobb kivitelben. Kesztű tisztitást és mindennemű javitást is felvállalok. Nők és férfiak részére külön próba-terem.

Hirdetmény.

A Nagyvárad Áruaktár részvénytársaságot alapított alulírott pénztézetek áruaktári részvényeiket 100 koronájával aladták azon kikötéssel, hogy vevő köteles minden részvényestől — kik részvényeiket eladni akarják — a részvényeket ezen árért átvenni. Midő ezt a t. részvényesek tudomására hozzuk, felhívjuk, hogy eladni szándékolt, üres forgatmánnyal és szelvényeivel ellátott részvényeiket e célból f. é. július 1-től f. é. aug. 1-ig alulírott pénztézeteknél mutassák be.

Kelt Nagyváradon, 1909. június 26.

Biharmegyei kereskedelmi Ipar- és termény hitelbank r. t.
Nagyvárad Takarékpénztár r. t.

A »Nagyvárad Első Kölesönz és Takarékszövetkezet« f. évi július hó 1-én, Nagyváradon a Bémer-téri Poynár-ház első emeletén megkezdte működését és megnyitja az első 3 és 6 éves évtársulatait. Alulírott igazgatóság felhívja a város és vármegye közönségét a szövetkezet kötelékébe való belépésre.

A Nagyvárad Első Kölesönz és Takarékszövetkezetbe beléphet mindenki, a ki magát heti 1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden tag több törzsbetétet is jegyezhet.

Befizetések a szövetkezet helviségében eszközöndök. Vidékiek a befizetésre postai csekklapot kapnak. A »Nagyvárad Első Kölesönz és T. szövetkezet« tagjainak heti befizetésekkel kamatozó tőkét gyűjt tagjainak, a belépéskor előnyös hősönöket nyújt, és pedig előleg kölesönöket kezesség nélkül, kezesség mellett kötelezvény vagy váltóra, ingatlanokra betáblázás mellett Előleg ad értékpapírokra. Ezen kölesönök és előlegek a heti befizetésekkel, melyek a befizetőnek kamatoznak, fizethetők vissza a 3 vagy 6 év időtartam alatt. Minden tag a belépéskor annyi kölesön felvételére van jogosítva, a mely összeget törzsbetétéivel befizetni kötelezett. Egy törzsbetét 3 év alatt 150 kor, 6 év alatt 300 kor. hitelre jogosít. A befizetett törzsbetétek részesednek a szövetkezet tiszta jövedelmében. Beiratkozások alantírt igazgatósági tagoknál már most is, július 1-től pedig a »Nagyvárad első Kölesönz és Takarékszövetkezet« Bémer téri helyiségében tejesithetők.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Lukács Ödön
Nagyvárad városi tanácsos, alelnök.

Száhlender Károly
nagybirtokos, elnök.

Dr. Sarkadi Lajos
ker. és iparkamarai titkár, alelnök.

Aufricht Mór
termény kereskedő.

Dr. Grösz Menyhért
kir. törvényszéki orvos.

Dr. Rezső Mór
ügyvéd.

Blayer Lajos
földbirtokos, (P.-Pernyes.)

Lichtmann Menyhért
birtokos (Monos-Petri.)

Szmazsenka Ernő
vasuli igazgató.

Barta Béla
a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. igazg.

Dr. Mártonffy Marczel
kir. jogakadémiai tanár.

Dr. Thury László
Nagyv. városi tisztifőügyésze.

Dr. Fássy Lajos

Dr. Pácz Sándor
prem. kanonok, gimn. tanár.

Dr. Váruai Ferencz
ügyvéd.

Biharvármegyei tisztü ügyésze.

Dr. Popper Akos

a Központi Takarékp. igazgatója.

Dr. Halász Márton

ügyvéd, jogtanácsos.

«Félreértések elkerülendők.»

Gyöngyvirág Fantasie.

Csodálatosan természetes virágillat, melynek parányi érintése által fehéreműn, keztűn, levélpapíron, ruhabelésen haj vagy kézen, mivel szeszmentesen készül, elragadó finomságával kiváló tartósan használható, pecsétet nem hagy, csinos toronyalakú fadobozban

3 koronáért kizárólag

BERGER SÁNDOR

«Savoly» illatszertárában

Nagyvárad, Bémer-tér kapható.

Postai szétküldés naponta utánvétel.

Telefon 667.

Telefon 667.

Közgazdasági Bank Részv.-társ. Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Kecskeméthy István

étterme, sörccsarnoka, kávéháza, legszebb kerthelyisége NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat ujonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok. Ugyszintén a szállóhely olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZALLODA hívös és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zené mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérője.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készitök modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izléses toaletteket, stb. stb.

Kötő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyöz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyvárad tisztviselő fogyasztási szövetkezet szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

